

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2020/21:SfU19

Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i socialavgiftslagen.

Förslaget innebär att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling förstärks ytterligare. Arbetstidsvillkoret, dvs. kravet på hur stor del av arbetstiden under kalendermånaden som den anställde ska ha arbetat med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige för att avdrag ska få göras, ska vara minst hälften i stället för minst tre fjärdedelar av arbetstiden. Vidare höjs det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna som får göras för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige från 450 000 kronor till 600 000 kronor per månad. Detta medför att taket för nedsättningen av den allmänna löneavgiften för personer som arbetar med forskning eller utveckling höjs i motsvarande mån.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021 och tillämpas på ersättning som utges efter den 30 juni 2021.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (SD, V). I en av reservationerna (V) föreslås att riksdagen ska avslå propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:110 Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

Två yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling	5
Reservationer	8
1. Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, punkt 1 (V)	8
2. Utvärdering, punkt 2 (SD)	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionerna	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:110 och avslår motion

2020/21:3906 av Ida Gabrielsson m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. Utvärdering

Riksdagen avslår motion

2020/21:3903 av Julia Kronlid m.fl. (SD).

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 6 maj 2021

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Rikard Larsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Rikard Larsson (S), Maria Malmer Stenergard (M), Carina Ohlsson (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Linda Lindberg (SD), Martina Johansson (C), Ida Gabrielsson (V), Katarina Brännström (M), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Bengt Eliasson (L), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Mats Berglund (MP), Arin Karapet (M), Mattias Vepsä (S), Jennie Åfeldt (SD) och Hannah Bergstedt (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2020/21:110 Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 13.12) meddelade regeringen sin avsikt att under 2021 återkomma med ett förslag om ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Den offentligfinansiella effekten av förslaget beaktades i inkomstberäkningen för 2021–2023.

Inom Finansdepartementet har promemorian Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling (Fi2020/04264) tagits fram. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen har inte inhämtat Lagrådets yttrande eftersom lagförslagen bedömts vara författningstekniskt och även i övrigt av sådan art att det skulle sakna betydelse att låta Lagrådet yttra sig.

En förteckning över regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i socialavgiftslagen. Därmed avslår riksdagen en motion om att avslå propositionen.

Riksdagen avslår även en motion om en utvärdering av nedsättningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

Jämför reservation 1 (V) och 2 (SD).

Propositionen

Regeringen framhåller att goda förutsättningar för forskning och utveckling (FoU) är av stor betydelse för Sverige för att skapa tillväxt i en globaliserad ekonomi. FoU ökar inte enbart produktiviteten hos det företag som utför den utan har positiva externa effekter i form av högre produktivitet och sysselsättning även i andra branscher på lång sikt. Eftersom det företag som står för kostnaden för FoU inte kan tillgodogöra sig hela avkastningen på investeringen finns en risk att det görs för lite FoU i förhållande till vad som är samhällsekonomiskt optimalt. Enligt regeringen finns det således samhälls-ekonomiska skäl för att subventionera FoU.

Den 1 april 2020 förstärktes nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling genom att taket för avdraget höjdes från 230 000 kronor till 450 000 kronor, samtidigt som den allmänna löneavgiften sattes ned med 10 procentenheter på sådan ersättning till personer som arbetar med forskning eller utveckling som berättigar till avdrag från arbetsgivaravgifterna.

För att förbättra möjligheterna för företag att bedriva FoU föreslår regeringen att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling förstärks ytterligare. En sådan förstärkning bör enligt regeringen i första hand utformas så att fler personer som arbetar med forskning eller utveckling omfattas av nedsättningen. Kravet på den faktiska arbetstid som den anställde ska ha arbetat med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige under kalendermånaden bör därför sänkas, från minst tre fjärdedelar till minst hälften av arbetstiden. Vidare anser regeringen att det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna som får göras för

samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige bör höjas från 450 000 kronor till 600 000 kronor per månad.

Regeringen anför att förslagets utformning främjar FoU-verksamhet i både små och stora företag. Sänkningen av arbetstidsvillkoret gynnar i första hand mindre företag, där medarbetare ofta delar sin arbetstid mellan FoU-projekt och andra arbetsuppgifter. Det föreslagna nya takbeloppet för avdraget från arbetsgivaravgifterna om 600 000 kronor motsvarar – vid ett avdrag på 10 procent av avgiftsunderlaget – ett löneunderlag på 6 miljoner kronor. På detta löneunderlag ska även den allmänna löneavgiften sättas ned med 10 procentenheter, dvs. med 600 000 kronor. Den sammanlagda reduceringen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften kommer i dessa fall att uppgå till 1,2 miljoner kronor per kalendermånad.

Regeringen anser att en utvärdering av nedsättningen bör ske men menar att en sådan utvärdering bör göras först efter det att de nya reglerna har varit i kraft under en viss tid. Regeringen pekar på att det generellt är svårt att jämföra olika länders skattesystem och incitament för FoU, men att det samlade svenska stödet till FoU som andel av BNP enligt OECD:s uppgifter för 2018 är kring medianen bland OECD-länderna.

Regeringen anger att det inte framkommit att nedsättningen skulle ha missbrukats i någon betydande omfattning och att Skatteverket har till uppgift att kontrollera att bestämmelserna följs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021 och tillämpas på ersättning som utges efter den 30 juni 2021.

När det gäller konsekvenserna av förslaget anger regeringen i sin analys bl.a. följande. Sammantaget bedöms den offentligfinansiella bruttoeffekten av förslagen uppgå till minus 300 miljoner kronor 2021 och minus 600 miljoner kronor 2022–2023. En förändring av arbetsgivaravgifterna antas även ge upphov till indirekta effekter på de offentliga finanserna genom övervältring på löner, priser och vinster. Antalet FoU-anställda som kan omfattas av nedsättningen bedöms öka med 2 500 personer, eller ca 10 procent. Förslaget i propositionen bedöms göra att ytterligare mellan fem och tio företag kan få större avdrag från arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling. På kort sikt kan förslaget ha en fördelningsprofil som ökar inkomstskillnaderna. Effekten bedöms dock vara begränsad, och förslagets positiva samhällsekonomiska effekter anses därför överväga effekterna på den ekonomiska jämställdheten. Förslaget om förstärkt nedsättning bedöms vara förenligt med EU-rätten och inte ha några betydande effekter för den offentliga sektorn eller för miljön.

Motionerna

Julia Kronlid m.fl. (SD) begär i motion 2020/21:3903 ett tillkännagivande om att utvärdera den nuvarande nedsättningen inom två år efter dess införande. Motionärerna framhåller att regeringen vidgår att en utvärdering bör göras men först efter att den nu aktuella nedsättningen har genomförts. Motionärerna

anser att det är viktigt att satsa på innovationer men menar att en effektutvärdering av nedsättningen för forskning eller utveckling i alla fall bör göras inom två år från det att den aktuella utvidgningen trätt i kraft. Inom ramen för denna bör man även inkludera en utvärdering av eventuellt fusk.

I kommittémotion 2020/21:3906 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) begärs att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anför att de införda möjligheterna till avdrag inte har utvärderats och att någon internationell jämförelse inte har gjorts. Det finns enligt motionärerna en uppenbar risk för att regelverket missbrukas. Vidare anser motionärerna inte att det är prioriterat att subventionera de stora företag som förslaget är riktat till och att de medel som avsatts skulle kunna finansiera satsningar på välfärden.

Utskottets ställningstagande

I vissa fall kan uttaget av socialavgifter behöva justeras för att tillgodose andra syften än att finansiera de sociala trygghetssystemen. Ett exempel på detta är den möjlighet till nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling som infördes 2014 och utökades under 2020.

I likhet med regeringen anser utskottet att det nu finns skäl att ytterligare förstärka reglerna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling, dels genom lättnader i kravet på hur stor del av sin arbetstid en enskild anställd måste arbeta med forskning eller utveckling, dels genom en höjning av taket för avdraget.

Utskottet har förståelse för de synpunkter som framförs i motionerna om behovet av en utvärdering och en internationell jämförelse samt om risken för att regelverket missbrukas. Det kan emellertid konstateras att det hittills inte har kommit fram att nedsättningen skulle ha missbrukats i någon betydande omfattning. Vidare har reglerna i deras aktuella lydelse endast varit gällande under en förhållandevis kort tid. Utskottet, som anser att det är angeläget att de föreslagna ändringarna genomförs så snart som möjligt, utgår från att en utvärdering kommer att göras efter att det nya regelverket har tillämpats under en viss tid. Något tillkännagivande om detta behövs inte.

Därmed tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motion 2020/21:3906 (V) om avslag på propositionen samt motion 2020/21:3903 (SD).

Reservationer

1. Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, punkt 1 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion 2020/21:3906 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) och avslår proposition 2020/21:110.

Ställningstagande

Möjligheterna till nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling har inte utvärderats. Någon internationell jämförelse har inte heller gjorts. Det finns vidare en uppenbar risk för att regelverket missbrukas och att nedsättningen används för personer som inte är avsedda att omfattas av den. Förslaget är dessutom uppenbarligen riktat till stora företag som har möjlighet att göra avdrag i den omfattning som nu blir möjlig. Det kan inte anses vara prioriterat att subventionera just dessa företag.

Bristerna gör att propositionen bör avslås. De avsatta medlen skulle i stället kunna finansiera satsningar på välfärden.

2. Utvärdering, punkt 2 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2020/21:3903 av Julia Kronlid m.fl. (SD).

Ställningstagande

Goda förutsättningar för forskning och utveckling är av stor betydelse för Sverige för att skapa tillväxt i en globaliserad ekonomi. Vi välkomnar därför förbättringar av möjligheterna för företag att bedriva forskning och utveckling.

Regeringen anger att en utvärdering bör göras, dock först en tid efter att den aktuella nedsättningen har genomförts. Vi anser att det bör säkerställas att det görs en effektutvärdering av reglerna åtminstone inom två år från det att den nu aktuella utvidgningen trätt i kraft. Effektutvärderingen bör även inkludera en utvärdering av eventuellt fusk.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:110 Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Följdmotionerna

2020/21:3903 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera den nuvarande nedsättningen inom två år efter dess införande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3906 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2020/21:110 Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 11, 30 och 31 §§ socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.11 §¹

Med ersättning för arbete likställs i denna lag

1. kostnadsersättning och sådan ersättning som enligt 10 kap. 3 § andra stycket 9 och 10 skatteförfarandelagen (2011:1244) ska räknas som ersättning för arbete,

2. garantibelopp enligt lönegarantilagen (1992:497),

3. ersättning som utges till Försäkringskassan enligt 24 § första stycket lagen (1991:1047) om sjuklön, varvid ersättningen ska anses ha betalats ut till den person som sjuklönen avser,

4. forskarstipendium från Europeiska unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen (Marie Curie-stipendium), om stipendiet utges av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person,

5. ersättning från semesterkassa, och

6. den del av utbetalningen som avses i 11 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229) när en medlem har gått ur en ekonomisk förening.

30 §²

Avdrag enligt 31 § får göras bara om personen under kalendermånaden har arbetat med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige under minst *tre fjärdedelar* och minst 15 timmar av sin faktiska arbetstid.

Om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, får avdrag enligt 31 § ändå göras om avdrag enligt första stycket har fått göras under var och en av de närmast föregående fyra kalendermånaderna.

Avdrag enligt andra stycket får inte göras om orsaken till att villkoren enligt första stycket inte är uppfyllda är att personen har fått ändrade arbetsuppgifter.

31 §³

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersätt-

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersätt-

¹ Senaste lydelse 2018:1163.

² Senaste lydelse 2013:961.

³ Senaste lydelse 2020:125.

ning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 450 000 kronor per kalendermånad.

Vid bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i ett sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning som moderföretaget bestämmer.

ning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 600 000 kronor per kalendermånad.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges efter den 30 juni 2021.